

ЭНЭ ХАРИУУЛГА
МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ
№30 /651/

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

Монгол Улсын
хууль

1141

Монгол Улсын Их
Хурлын тогтоол

1156

Монгол Улсын
асгийн газрын
тогтоол

1168

**Төсвийн тогтвортой байдлын
тухай**

**Төрөөс төмөр замын тээврийн
талаар баримтлах бодлого
батлах тухай**

**Нэмэгдлийн хэмжээг батлах
тухай**

ГАРЧИГ**МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ**

255.	Төсвийн тогтвортой байдлын тухай	1141
256.	Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	1153
257.	Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	1154
258.	Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	1154

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

259.	Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого батлах тухай	Дугаар 32	1156
------	---	-----------	------

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

260.	Боомтуудын ерөнхий төлөвлөгөө, концессын зүйлийн жагсаалт батлах тухай	Дугаар 102	1165
261.	Хэлэнцээр батлах тухай	Дугаар 106	1167
262.	Нэмэгдлийн хэмжээг батлах тухай	Дугаар 108	1168

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 06 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

**ТӨСВИЙН ТОГТВОРТОЙ
БАЙДЛЫН ТУХАЙ****НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ
НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ****1 дүгээр зүйл. Хуулийн зорилт**

1.1. Энэ хуулийн зорилт нь нэгдсэн төсвийн тогтвортой байдлыг хангахад чиглэсэн төсвийн удирдлагын зарчим, төсвийн тусгай шаардлагыг тогтоох, хэрэгжүүлэх, түүнд хяналт тавихад төрийн байгууллагын эрх, үүрэг, хариуцлагыг тодорхойлох, эрдэс баялгийн орлогоор нөхөн сэргээгдэх

баялаг бүтээх, эдийн засгийн хөгжлийг дэмжих хөрөнгө оруулалт хийх, санхүүгийн хуримтлал бүрдүүлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль ТОГТООМЖ

2.1.Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, энэ хууль болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1.Энэ хууль нь Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт нэгдсэн төсвийн тэнцлийн зорилтыг тодорхойлж тусгах, дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл болон тухайн жилийн нэгдсэн төсвийн төслийг боловсруулах, өргөн мэдүүлэх, батлах, тэдгээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэлийг батлах, хяналт тавих, санхүүгийн хуримтлалын удирдлагыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдсон үйл ажиллагаанд хамаарна.

4 дүгээр зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

4.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараахь нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

4.1.1."төсвийн тусгай шаардлага" гэж нэгдсэн төсвийн тогтвортой байдлыг хангахад чиглэсэн, төсвийн богино, дунд, урт хугацааны бодлого, дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийг тодорхойлоход баримтлах, энэ хуулиар тогтоосон зохистой үзүүлэлтийн түвшин, харьцаа, хязгаарлалтыг;

4.1.2."гол нэр төрлийн эрдэс баялаг" гэж тухайн жилийн нэгдсэн төсвийн орлогын гурав ба түүнээс дээш хувийг нь бүрдүүлж байгаа тухайн төрлийн эрдэс баялгийг;

4.1.3."гол нэр төрлийн эрдэс баялгийн тэнцвэржүүлсэн орлого" гэж тухайн жилийн нэгдсэн төсвийн орлогын гурав ба түүнээс дээш хувийг бүрдүүлж байгаа тухайн төрлийн эрдэс баялгаас энэ хуулийн 11.1.3-т заасны дагуу тодорхойлсон үнийн түвшинг баримтлан тооцож төсөвт оруулах орлогын дүнг;

4.1.4."нэгдсэн төсвийн суурь орлого" гэж гол нэр төрлийн эрдэс баялгийн тэнцвэржүүлсэн орлогоос бусад орлогын эх үүсвэрийг;

¹Монгол Улсын Үндсэн хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1992 оны 1 дугаарт нийтлэгдсэн.

4.1.5. "нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого" гэж гол нэр төрлийн эрдэс баялгийн тэнцвэржүүлсэн орлого, нэгдсэн төсвийн суурь орлогын нийлбэрийг;

4.1.6. "нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл" гэж нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого, нэгдсэн төсвийн нийт зарлагын зөрүүг;

4.1.7. "эрдэс баялгийн бус дотоодын нийт бүтээгдэхүүн" гэж уул уурхайн салбараас бусад бүх салбарын дотоодын нийт бүтээгдэхүүний дүнг;

4.1.8. "улсын өр" гэж Засгийн газрын дотоод, гадаад зээл, санхүүгийн түрээс, Засгийн газрын гаргасан баталгаа, өрийн бичиг, төрийн болон орон нутгийн өмчит болон тэдгээр өмч давамгайлсан хуулийн этгээдийн ирээдүйд эргэн төлөх үүрэг хүлээсэн санхүүгийн бүх төрлийн төлбөрийн үүргийн мөнгөн дүн, түүнд ногдох хугацаа хэтэрсэн хүү, алданги, торгуулийн нийлбэрийг;

4.1.9. "дунд хугацаа" гэж дараа жилийн болон түүний дараахь дараалсан хоёр жилийг хамарсан төсвийн гурван жилийг;

4.1.10. "дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл" гэж тухайн төсвийн жилийн хүлээгдэж байгаа макро эдийн засгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн төлөв байдал, дунд хугацааны макро эдийн засгийн ба төсвийн үндсэн үзүүлэлтийн төсөөлөлд суурилсан төсвийн бодлогын баримт бичгийг;

4.1.11. "нэгдсэн төсөв" гэж Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн тухай² хуулийн 3.2-т заасныг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ТӨСВИЙН УДИРДЛАГЫН ЗАРЧИМ, ТУСГАЙ ШААРДЛАГА

5 дугаар зүйл. Төсвийн удирдлагын зарчим

5.1. Төсвийн удирдлагыг хэрэгжүүлэхэд дараахь зарчмыг баримтална:

5.1.1. төсвийн богино, дунд хугацааны бодлого, стратеги зорилт, урт хугацааны чиг хандлагын төсөөлөл, тэдгээрийн агуулга, хэрэгжилт нь ил тод байх;

5.1.2. төсвийн бодлого, стратегийн зорилт нь макро эдийн засгийн болон татварын тогтвортой орчныг бүрдүүлэх, инфляцийг хязгаарлахад чиглэсэн байх;

5.1.3. төсвийн тусгай шаардлагад нийцүүлэн баталсан дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлээр төсвийн бодлогыг

²Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн тухай хууль – "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 2002 оны 44 дугаарт нийтлэгдсэн.

тодорхойлж, түүнд үндэслэн аль ч шатны төсвийн эрх захирагч нь төсвийн тусгай шаардлагыг хангасан дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийн үзүүлэлт болон түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн хязгаарт багтаан төсвийн төслөө зохиох;

5.1.4.төсвийн бодлогыг тодорхойлохдоо олон улсад нийтлэг хэрэглэгддэг аргачлал, мэдээллийн эх сурвалжийг ашиглах замаар төсвийн тооцооны хараат бус, үнэн зөв байдлыг хангах;

5.1.5.үндэсний баялгийг хүн ам, нийгмийн бүлэг болон өнөө ба хойч үеийнхэнд шударга, тэнцвэртэй хуваарилах;

5.1.6.төсвийн хөрөнгийн хуваарилалт, байршуулалт, хэрэглээ нь эдийн засгийн үр ашигтай, нийгмийн ач холбогдолтой байх.

6 дугаар зүйл. Төсвийн тусгай шаардлага

6.1.Төсөвт дараахь тусгай шаардлагууд нэгэн зэрэг хангагдсан байна:

6.1.1.нэгдсэн төсвийн орлогыг тэнцвэржүүлсэн журмаар тооцдог байх;

6.1.2.нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл нь тухайн төсвийн жилийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүний хоёр хувиас илүүгүй алдагдалтай, эсхүл ашигтай байх;

6.1.3.тухайн жилийн нэгдсэн төсвийн нийт зарлагын өсөлтийн хувь нь тухайн жилийн эрдэс баялгийн бус дотоодын нийт бүтээгдэхүүний өсөлтийн хувь, тухайн жилийн өмнөх дараалсан 12 жилийн эрдэс баялгийн бус дотоодын нийт бүтээгдэхүүний өсөлтийн дунджийн аль ихээс хэтрэхгүй байх;

6.1.4.уул уурхайн салбарын гадаадын хөрөнгө оруулалттай хуулийн этгээдийн дүрмийн санд хувь оруулах зориулалттай бөгөөд тухайн хуулийн этгээдийн ирээдүйн ашаас эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй байгуулсан гэрээний дагуу авсан Засгийн газрын зээл, эсхүл гэрээний энэхүү нөхцөлөөр гаргасан Засгийн газрын баталгааг хамааруулахгүйгээр тооцсон улсын өрийн өнөөгийн үнэ цэнээр илэрхийлсэн үлдэгдэл нь тухайн жилийн оны үнээр тооцсон дотоодын нийт бүтээгдэхүүний 40 хувиас хэтрэхгүй байх.

7 дугаар зүйл. Төсвийн тусгай шаардлагыг баримтлах

7.1.Төсвийн тусгай шаардлагыг дараахь үйл ажиллагаанд баримтална.

7.1.1.Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт төсвийн тэнцлийн зорилтыг тодорхойлж тусгах;

7.1.2.дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл боловсруулах, батлах;

7.1.3.нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэлийг гаргах, тайлагнах, батлах.

7.2.Энэ хуулийн 7.1.1-д заасан төсвийн тэнцлийн зорилтыг дөрвөн жил тутамд нэг удаа өөрчлөн тогтооно.

7.3.Төсвийн төсөл боловсруулах, батлах, батлагдсан төсөвт нэмэлт, өөрчлөлт оруулахдаа дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэлд нийцүүлнэ.

7.4.Энэ хуульд зааснаас бусад тохиолдолд төсвийн тусгай шаардлагыг баримтлахгүйгээр дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл боловсруулах, батлах болон дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэлд нийцүүлэхгүйгээр төсвийн төсөл боловсруулах, батлах, батлагдсан төсөвт нэмэлт, өөрчлөлт оруулахыг хориглоно.

8 дугаар зүйл.Төсвийн тусгай шаардлагын үйлчлэлийг түр түдгэлзүүлэх тохиолдол

8.1.Төсвийн тусгай шаардлагын үйлчлэлийг дараахь тохиолдолд түр хугацаагаар түдгэлзүүлж болно:

8.1.1.тухайн жилийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүний өсөлт нь өмнөх жилтэй харьцуулахад "0", эсхүл түүнээс бага, хасах хувьтай бол;

8.1.2.гамшгийн аюулын хор уршиг, онцгой нөхцөлийн үр дагаврыг арилгахад төсвөөс нэмж шаардагдах санхүүжилтийн хэмжээ нь тухайн жилийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүний таван хувь ба түүнээс дээш хэмжээнд хүрэхээр бол.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ТӨСВИЙН ТОГТВОРТОЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ТАЛААРХИ ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН БҮРЭН ЭРХ

9 дүгээр зүйл. Улсын Их Хурлын бүрэн эрх

9.1.Төсвийн тогтвортой байдлыг хангахад Улсын Их Хурал дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

9.1.1.дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийг энэ хуулийн 11.1.3-т заасны дагуу тооцсон гол нэр төрлийн эрдэс баялгийн үнийг тусгаж тодорхойлсон төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлогын хэмжээ, төсвийн тусгай шаардлагад нийцүүлж хуульчлан батлах;

9.1.2.жилийн төсөв батлах, түүнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахад энэ хуулийн 11.1.3-т заасны дагуу тооцсон гол нэр төрлийн эрдэс баялгийн үнийг тусгаж тодорхойлсон төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлогын хэмжээ, дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэлд нийцүүлэх;

9.1.3.энэ хуулийн 8 дугаар зүйлд заасныг үндэслэлтэй гэж үзвэл төсвийн тусгай шаардлагын үйлчлэлийг түр хугацаагаар түдгэлзүүлэх шийдвэрийг гаргаж, тухайн жилийн төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах;

9.1.4.энэ хуулийн 10.1.6-д заасан хөтөлбөрийг хэлэлцэн батлах, түүний хэрэгжилтэд хяналт тавих.

10 дугаар зүйл.Засгийн газрын бүрэн эрх

10.1.Төсвийн тогтвортой байдлыг хангахад Засгийн газар дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

10.1.1.энэ хуулийн 6.1.2-т заасан төсвийн тусгай шаардлагыг дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувиар, жилээр тооцож Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгах;

10.1.2.дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийг төсвийн тусгай шаардлагад нийцүүлэн боловсруулж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх;

10.1.3.төсвийн төсөл болон батлагдсан төсөвт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах санал боловсруулахдаа дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэлд нийцүүлэх;

10.1.4.төсвийн гүйцэтгэлийг Улсын Их Хуралд тайлагнахдаа дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийн үндсэн үзүүлэлтийг хангасан эсэх тухай тайлбарыг хамтад нь хүргүүлэх;

10.1.5.энэ хуулийн 8.1-д заасан аль нэг тохиолдол бий болсон бол төсвийн тусгай шаардлагын үйлчлэлийг түр түдгэлзүүлэх тухай санал, түүнтэй холбогдуулан тухайн жилийн төсвийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг танилцуулга, тооцоо, үндэслэлийн хамт Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх;

10.1.6.энэ хуулийн 8.1-д заасан тохиолдол арилсны дараа гурван сарын дотор төсвийн тусгай шаардлагын үйлчлэлийг түр түдгэлзүүлсэн шийдвэрийг хүчингүй болгуулах саналаа энэ дагуу хэрэгжүүлэх арга хэмжээний хөтөлбөрийн хамт Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх;

10.1.7.төсвийн тусгай шаардлагыг хэрэгжүүлэхтэй

холбогдсон журмыг баталж, нийтэд мэдээлэх.

11 дүгээр зүйл. Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх

11.1.Төсвийн тогтвортой байдлыг хангахад санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

11.1.1.дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийг төсвийн тусгай шаардлага, Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан төсвийн тэнцлийн зорилтот үзүүлэлтийг баримтлан боловсруулж, холбогдох тооцоо, дүн шинжилгээний хамт Засгийн газарт өргөн мэдүүлэх;

11.1.2.төсвийн төсөл болон батлагдсан төсөвт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах санал боловсруулахдаа төсвийн тусгай шаардлага, дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийг баримтлах;

11.1.3.дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэлд болон жилийн төсвийн төсөлд тусгах гол нэр төрлийн эрдэс баялгийн тэнцвэржүүлсэн үнийг дараахь аргачлалаар тодорхойлж байх:

11.1.3.а.тухайн төсвийн жилийн дараахь жилийн төсвийн төсөлд баримтлах, түүний дараагийн хоёр, гурав дахь жилийн төсвийн төсөөлд тусгах гол нэр төрлийн эрдэс баялгийн тэнцвэржүүлсэн үнийг Олон улсын валютын сангаас гаргасан түүхий эдийн үнийн статистикт тусгасан тухайн төсвийн жилийн өмнөх дараалсан харгалзах 12, 11, 10 жилийн дундаж үнэ, эрдэс баялгийн үнийн төсөөллийг мэдээлдэг олон улсад нэр хүнд бүхий, Засгийн газраас тодорхойлсон санхүүгийн мэдээллийн байгууллагаас тухайн жилийн гуравдугаар сард анх зарласан өдрийн тухайн төсвийн жилийн болон түүний дараахь гурван жилийн дундаж үнийн төсөөллийг дундажлан тус тус тооцох;

11.1.3.б.энэ хуулийн 11.1.3.а-д заасан гол нэр төрлийн эрдэс баялгийн тэнцвэржүүлсэн үнийн тооцоонд алтны тухайн төсвийн жилийн өмнөх дараалсан харгалзах жилүүдийн дундаж үнийг тусгахдаа эрдэс баялгийн үнийн төсөөллийг мэдээлдэг олон улсад нэр хүнд бүхий, Засгийн газраас тодорхойлсон санхүүгийн мэдээллийн байгууллагаас гаргасан статистикт тусгасан үнийн дунджаар тооцох;

11.1.4.төсвийн гүйцэтгэл нь дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийг хэрхэн хангасан байдалд дүн шинжилгээ хийх;

11.1.5.энэ хуулийн 10.1.6-д заасан хөтөлбөр боловсруулах.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ
ТӨСВИЙН ТУСГАЙ ШААРДЛАГЫГ ДУНД ХУГАЦААНЫ
ТӨСВИЙН ХҮРЭЭНИЙ МЭДЭГДЭЛД БАРИМТЛАХ

12 дугаар зүйл. Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл

12.1. Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэлд дараахь үзүүлэлтийг тусгана:

12.1.1. дотоодын нийт бүтээгдэхүүний бодит өсөлтийн хэмжээ;

12.1.2. хэрэглээний үнийн өсөлтийн түвшин;

12.1.3. нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлогын хэмжээ;

12.1.4. нэгдсэн төсвийн нийт зарлагын дээд хэмжээ;

12.1.5. нэгдсэн төсвийн нийт зарлагын өсөлтийн хэмжээ;

12.1.6. нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл;

12.1.7. нэгдсэн төсвийн хөрөнгийн зардлын хэмжээ;

12.1.8. улсын өрийн нийт хэмжээ;

12.1.9. Нийгмийн халамжийн тухай² хуульд заасны дагуу төсвөөс санхүүжүүлэх зардлын нийт хэмжээ.

12.2. Энэ хуулийн 12.1.3-12.1.9-д заасан үзүүлэлтийг төсвийн тусгай шаардлагад нийцүүлэн үнэмлэхүй хэмжээ болон дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувиар тооцно.

12.3. Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл нь дараахь агуулгатай байна:

12.3.1. төсвийн бодлого, зорилтыг энэ хуулийн 5 дугаар зүйлд заасан төсвийн удирдлагын зарчим, 6 дугаар зүйлд заасан төсвийн тусгай шаардлагад нийцүүлж дунд хугацаагаар тодорхойлсон байдал;

12.3.2. Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт төсвийн тусгай шаардлагад нийцүүлж тусгасан төсвийн бодлогын зорилтыг хангах арга хэмжээ;

12.3.3. макро эдийн засгийн тогтвортой байдалд төсвийн бодлогын нөлөөллийн талаар хийсэн дүн шинжилгээ;

12.3.4. өмнөх хоёр жилийн гүйцэтгэл, тухайн жилийн төсөвлөлт, дараагийн жилийн болон түүний дараахь дараалсан хоёр жилийн төлөв байдлыг хамруулан тооцсон дотоодын нийт бүтээгдэхүүн, хэрэглээний үнийн түвшин, мөнгөний бодлогын үндсэн үзүүлэлт, ажил эрхлэлт болон ажилгүйдлийн түвшин, төлбөрийн тэнцэл, гадаад худалдааны урсгал тэнцлийн талаархи макро эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлтүүд;

12.3.5. макро эдийн засгийн төлөв байдал, дунд хугацааны

²Нийгмийн халамжийн тухай хууль- "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 2006 оны 4 дугаарт нийтлэгдсэн.

төсвийн хүрээний мэдэгдлийн үзүүлэлтийг тооцоход хэрэглэсэн аргачлал, тооцооны үндэслэл;

12.3.6.төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлогоор тооцсон нэгдсэн төсвийн тэнцэл, улсын хөрөнгө оруулалт, төсвийн нийт орлого, зарлагыг багтаасан төсвийн гол үзүүлэлтүүд, тэдгээрийн төлөвлөгөөг гүйцэтгэл, үр дүнтэй нь харьцуулсан байдал;

12.3.7.төсвийн болзошгүй өр төлбөр, түүний талаархи шинжилгээ;

12.3.8.өмнөх 2 жилийн гүйцэтгэл, тухайн жилийн төсөвлөлт, дараагийн жилийн болон түүний дараахь дараалсан хоёр жилийн төлөв байдлыг хамруулан тооцсон төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлогын төлөвлөгөө болон түүний гүйцэтгэл, төсвийн нийт зарлагын хэмжээ, түүний өсөлт, төсвийн хөрөнгө оруулалтын хэмжээ, төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцлийн зорилтот үзүүлэлт, түүний гүйцэтгэл, улсын өрийн нийт үлдэгдэл, авч ашиглах зээл, өрийн бичиг гаргалтын талаархи нэгдсэн төсвийн үндсэн үзүүлэлтүүд;

12.3.9.төсвийн төлөвлөлтийн төсвийн тусгай шаардлагад нийцсэн байдал, дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлээр тавигдсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн байдал.

13 дугаар зүйл.Төсвийн тусгай шаардлагын хэрэгжилтэд хяналт тавих

13.1.Төсвийн тусгай шаардлагын хэрэгжилтэд хяналт тавихтай холбогдсон харилцааг Төрийн аудитын тухай⁴ хуульд заасны дагуу зохицуулна.

14 дүгээр зүйл. Төсвийн тусгай шаардлагын хэрэгжилтийг тайлагнах

14.1.Засгийн газар төсвийн тусгай шаардлагыг хэрхэн хангасан тухай дүгнэлт, тайланг бэлтгэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд тусгаж, Улсын Их Хуралд тайлагнана.

14.2.Энэ хуулийн 14.1-д заасан төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд төрийн аудитын төв байгууллага аудит хийхдээ төсвийн тусгай шаардлагыг хэрхэн хэрэгжүүлсэн байдалд дүгнэлт гаргана.

15 дугаар зүйл.Төсвийн төсөлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахад үнэлгээ хийлгэж, дүгнэлт гаргуулах

15.1.Улсын Их Хурал нь дунд хугацааны төсвийн хүрээний

⁴Төрийн аудитын тухай хууль-Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2003 оны 2 дугаарт нийтлэгдсэн.

мэдэгдэл болон жилийн төсөвт, эсхүл Засгийн газраас Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн эдгээр баримт бичгийн төсөлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, шинэ хөтөлбөр нэмж тусгах тохиолдолд уг асуудал нь макро эдийн засгийн төлөв байдалд болон төсвийн тусгай шаардлагыг баримтлахад хэрхэн нөлөөлөх талаар Засгийн газраар үнэлгээ хийлгэж, дүгнэлт гаргуулж болно.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ ТӨСВИЙН ТОГТВОРТОЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ

16 дугаар зүйл. Төсвийн тогтворжуулалтын сан

16.1. Төсвийн удирдлагын зарчим, төсвийн тусгай шаардлагад нийцсэн нэгдсэн төсвийн дунд, урт хугацааны тогтвортой байдлыг хангах зорилго бүхий Төсвийн тогтворжуулалтын сантай байна.

16.2. Төсвийн тогтворжуулалтын сангийн хөрөнгө нь дотоодын нийт бүтээгдэхүүний таван хувиас доошгүй байна.

16.3. Төсвийн тогтворжуулалтын сангийн эх үүсвэрийг бүрдүүлэх, зарцуулах, хяналт тавих, гүйцэтгэлийг тайлагнахтай холбогдсон харилцааг Засгийн газрын тусгай сангийн тухай⁵ хуулиар зохицуулна.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ САНХҮҮГИЙН ХУРИМТЛАЛЫН УДИРДЛАГА

17 дугаар зүйл. Санхүүгийн хуримтлал, түүний хөрөнгө оруулалт

17.1. Энэ хуулийн 16.2-т заасан Төсвийн тогтворжуулалтын сангийн хөрөнгийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүний 10 хувиас давсан санхүүгийн хуримтлалын хөрөнгөөр дотоод болон гадаад зах зээлд хийх хөрөнгө оруулалтын оновчтой хэмжээг Монголбанкны Ерөнхийлөгч, санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний хамтарсан шийдвэрээр жил бүр тогтооно.

17.2. Энэ хуулийн 17.1-д заасан хэмжээг тогтоохдоо инфляцийн өсөлтийг нэг оронтой тоонд хязгаарлах, төгрөгийн ханшийн огцом хэлбэлзлээс сэргийлэх, макро эдийн засгийн болон төсвийн тогтвортой байдлыг алдагдуулахгүй байх зорилттой уялдуулна.

17.3. Засгийн газар дотоод зах зээлд хийх хөрөнгө оруулалтын энэ хуулийн 17.1-д заасны дагуу тогтоосон хэмжээнд багтааж төрийн өмчит хөгжлийн банкны буцаан худалдан авах нөхцөлтэй гаргасан урт хугацаат үнэт цаасыг хууль тогтоомжийн дагуу худалдан авна.

⁵Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хууль - "Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 2006 оны 27 дугаарт нийтлэгдсэн.

17.4.Төрийн өмчит хөгжлийн банк энэ хуулийн 17.3-т заасан үнэт цаасыг борлуулж, татан төвлөрүүлсэн санхүүгийн хуримтлалын эх үүсвэрээр зөвхөн хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын дараахь төсөл, арга хэмжээг дунд, урт хугацааны зээлээр санхүүжүүлж болно:

17.4.1.төмөр замын сүлжээ, газрын тос боловсруулах үйлдвэр, эрчим хүчний цахилгаан станц барьж байгуулах;

17.4.2.олон улсын болон Европын холбооны стандартын шаардлага хангасан экспортын бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, үйлчилгээ үзүүлэх.

17.5.Төрийн өмчит хөгжлийн банк энэ хуулийн 17.4.1, 17.4.2-т заасан хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг сонгон санхүүжүүлэхдээ Банкны тухай⁶, Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж, төлбөр тооцоо, зээлийн үйл ажиллагааны тухай⁷ хуулийг баримтална.

17.6.Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага энэ хуулийн 17.1-д заасны дагуу тогтоосон гадаад зах зээлд хийх санхүүгийн хөрөнгө оруулалтыг Монголбанкаар гэрээний дагуу гүйцэтгүүлнэ.

17.7.Энэ хуулийн 17.1-д заасан санхүүгийн хуримтлалын хөрөнгийг энэ хуулийн 17.3-т зааснаас өөр зориулалтаар зарцуулах, энэ хуулийн 17.6-д зааснаас өөр хэлбэрээр санхүүгийн хөрөнгө оруулалт хийхийг хориглоно.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ

БУСАД

18 дугаар зүйл.Хариуцлага хүлээлгэх үндэслэл

18.1.Энэ хуулийн 7 дугаар зүйлийг зөрчсөн байгууллага, албан тушаалтанд хуульд заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

18.2.Засгийн газраас өргөн мэдүүлсэн дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, тухайн жилийн нэгдсэн төсвийн төсөл нь төсвийн тусгай шаардлагыг хангаагүй тохиолдолд төсвийн төслийг буцаана.

18.3.Нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэл нь төсвийн тусгай шаардлагыг энэ хуулийн 8.1-д зааснаас бусад шалтгаанаар хангаагүй нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Дечин гуравдугаар зүйлийн 4-т заасны дагуу Засгийн

⁶Банкны тухай хууль -"Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 2010 оны 7 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁷Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж, төлбөр тооцоо, зээлийн үйл ажиллагааны тухай хууль-"Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн 1996 оны 1 дугаарт нийтлэгдсэн.

газрыг огцруулах тухай санал гаргах үндэслэл болно.

18.4. Улсын Их Хурал дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, жилийн төсөв батлах, тэдгээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулахдаа төсвийн тусгай шаардлагыг хангаагүй нь Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Гучин гуравдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1-д заасны дагуу хориг тавих бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх үндэслэл болно.

19 дүгээр зүйл. Хуулийг дагаж мөрдөх журам

19.1. Энэ хуулийн 6.1.2, 6.1.3-т заасан төсвийн тусгай шаардлагыг 2013 оны төсвийн жилээс эхлэн дагаж мөрдөнө.

19.2. Энэ хуулийн 6.1.4-т заасан төсвийн тусгай шаардлагыг 2014 оны төсвийн жилээс эхлэн дагаж мөрдөнө.

19.3. Энэ хуулийн 6.1.4-т заасан төсвийн тусгай шаардлагыг хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрийн бодит хэрэгцээ, стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын ордын ашиглалтаас төсөвт оруулах орлого, тэдгээр орд ашиглалтын урьдчилгаа төлбөрийн боломж, өмнөх жилүүдэд авч ашигласан гадаад зээлийн эргэн төлөлтийн хуваарьтай уялдуулж, үе шаттай хэрэгжүүлэх зорилгоор улсын нийт өрийн өнөөгийн цэвэр үнэ цэнээр илэрхийлсэн дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь хэмжээг 2011 оны төсвийн жилд 50 хувиас, 2012 оны төсвийн жилд 60 хувиас, 2013 оны төсвийн жилд 50 хувиас, 2014 оны төсвийн жилээс эхлэн 40 хувиас тус тус хэтрүүлэхгүй байна.

19.4. Энэ хуулийн 19.3-т заасны дагуу өнөөгийн цэвэр үнэ цэнээр илэрхийлсэн улсын нийт өрийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь хэмжээний 40 хувиас давсан хэсэгт Засгийн газар зөвхөн энэ хуулийн 17.1-д заасан санхүүгийн хуримтлал бий болгох хүртэлх хугацаанд энэ хуулийн 17.4.1, 17.4.2-т заасан хөгжлийн хөрөнгө оруулалтын зориулалтаар төрийн өмчит хөгжлийн банкнд зээлийн баталгаа гаргана.

19.5. Энэ хуулийн 16.2-т заасан нөхцөлийг 2018 оны төсвийн жилээс өмнө хангана.

19.6. Улсын Их Хурлын нэгдсэн хуралдаанд оролцсон гишүүдийн гуравны хоёроос доошгүй хувийн саналаар энэ хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 06 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ТӨСВИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН УДИРДЛАГА, САНХҮҮЖИЛТИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.2 дахь хэсгийн "Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр" гэсний өмнө "Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн 5, 6 дугаар зүйлийг баримтлан," гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.1.2 дахь заалтын "улсын төсвийн төслийг" гэсний дараа "Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн 5, 6 дугаар зүйлийг баримтлан боловсруулж" гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1.4 дэх заалтын "Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт" гэсний өмнө "Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн 5, 6 дугаар зүйлд болон" гэж, 37 дугаар зүйлийн 37.1 дэх хэсгийн "төсвийн гүйцэтгэл" гэсний дараа ", түүний дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэлд хэрхэн нийцсэн талаархи дүн шинжилгээ" гэж тус тус нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.2 дахь заалтыг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"6.1.2.Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн 5, 6 дугаар зүйлд заасныг баримтлан дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийг хэлэлцэн батлах."

3 дугаар зүйл. Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуулийн "төсвийн хүрээний мэдэгдэл" гэснийг тохиолдол бүрт нь "дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл" гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Төсвийн байгууллагын удирдлага, санхүүжилтийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.2 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

5 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 06 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН НЭГДСЭН ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн "энэ хууль болон" гэсний дараа "Төсвийн тогтвортой байдлын тухай," гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.1, 13.3 дахь хэсгийн "Засгийн газрын нөвц хөрөнгө," гэсний дараа "Төсвийн тогтворжуулалтын сан," гэж тус тус нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 06 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТУСГАЙ САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд дор дурдсан агуулгатай дараахь зүйл, заалт нэмсүгэй:

1/5 дугаар зүйлийн 5.4.28 дахь заалт:

"5.4.28. Төсвийн тогтворжуулалтын сан."

2/6 дугаар зүйлийн 6.2.8 дахь заалт:

"6.2.8. Төсвийн тогтворжуулалтын сан."

3/9¹ дүгээр зүйл:

"9¹ дүгээр зүйл. Төсвийн тогтворжуулалтын сан

9¹.1. Төсвийн тогтворжуулалтын сан нь төсвийн удирдлагын зарчим, төсвийн тусгай шаардлагыг мөрдөж, нэгдсэн төсвийн дунд, урт хугацааны

тэнцвэртэй, тогтвортой байдлыг хангах, төсвийн тэнцвэржүүлсэн горимыг хэрэгжүүлэхэд санхүүгийн хэрэгслийн үүрэг гүйцэтгэнэ.

9¹.2.Төсвийн тогтворжуулалтын санг дараахь эх үүсвэрээс бүрдүүлнэ:

9¹.2.1.Төсвийн тогтвортой байдлын тухай¹ хуульд заасан нөхцөлөөр тодорхойлсон төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлогоос давсан төсвийн орлого;

9¹.2.2.төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцлийн ашиг;

9¹.2.3.Засгийн газрын нөөц сангийн болон Эрсдэлийн сангийн тухайн төсвийн жилийн зарцуулагдаагүй чөлөөт эх үүсвэр;

9¹.2.4.Төсвийн тогтворжуулалтын сангийн санхүүгийн үйл ажиллагаанаас олсон орлого;

9¹.2.5.бусад орлого.

9¹.3.Энэ хуулийн 9¹.1-д заасан сангийн хөрөнгөөс дор дурдсан санхүүжилт хийх зориулалтаар улсын төсөвт шилжүүлж болно:

9¹.3.1.тухайн жилийн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлогын төлөвлөгөө, төсвийн орлогын гүйцэтгэлийн зөрүү;

9¹.3.2.Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан тохиолдлын улмаас үүссэн төсвийн санхүүжилтийн нэмэлт эх үүсвэр.

9¹.4.Энэ хуулийн 9¹.3.1-д заасан зөрүүг нөхөн зарцуулалт хийх шийдвэрийг Засгийн газар гарган хэрэгжүүлж, төсвийн гүйцэтгэлд тусгана.

9¹.5.Төсвийн тогтворжуулалтын сангийн хөрөнгө нь энэ хуулийн 9¹.3.1-д заасан төсвийн алдагдлыг бүрэн санхүүжүүлэхэд хүрэлцэхгүй тохиолдолд уг алдагдлыг санхүүжүүлэх зориулалтаар Засгийн газар Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн 6.1.4-т заасан улсын өрийн хязгаарт багтаан зээл авч болно.

9¹.6.Төсвийн тогтворжуулалтын сангийн хөрөнгийг Монголбанкн дахь төрийн сангийн тусгай дансанд байршуулна.

9¹.7.Төсвийн тогтворжуулалтын сангийн хөрөнгийг энэ хуулийн 9¹.3-т заасан зориулалтаар санхүүжилт хийхэд байнга хөрвөх чадвартай байлгах, эрсдэлээс хамгаалах, олон улсын санхүүгийн зах зээлд үр ашигтай хөрөнгө оруулалт хийхэд чиглэсэн санхүүгийн нөөцийн удирдлагыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, Монголбанк хооронд байгуулсан гэрээний үндсэн дээр Монголбанк хэрэгжүүлнэ.”

2 дугаар зүйл.Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “хууль тогтоомж нь” гэсний дараа “Төсвийн

¹Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль-“Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2010 оны 30 дугаарт нийтлэгдсэн.

тогтвортой байдлын тухай," гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2010 оны 06 дугаар
сарын 24-ний өдөр

Дугаар 32

Улаанбаатар
хот

Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого батлах тухай

Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1-д заасныг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас **ТОГТООХ нь:**

1. "Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого"-ыг хавсралтаар баталсугай.

2. Дараахь арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар /С.Батболд/-т даалгасугай:

1/Монгол Улсын экспортын ачааны тээвэрлэлтийг ОХУ болон БНХАУ-ын нутаг дэвсгэрээр дамжин өнгөрүүлэхэд тухайн улсын төмөр замын байгууллагаас ижил төрлийн ачааны тээвэрлэлтэд үзүүлж байгаа тээврийн болон вагон ашиглалтын хамгийн доод хөлс, ачаа хүргэх хугацаа, бусад төлбөр, хураамжтай дүйцэх буюу илүү хөнгөлөлттэй нөхцөлийг урт хугацаанд мөрдөхөөр тохиролцож, "Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого"-д тусгагдсан тухайн чиглэлийн төмөр замын суурь бүтцийг барьж байгуулах арга хэмжээ авах;

2/эдийн засаг, нийгэмд онцгой ач холбогдолтой шинээр барих төмөр замын суурь бүтцийг Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 6.2-т заасны дагуу төрийн өмчид байлгах;

3/"Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого"-д заасан зорилтыг хэрэгжүүлэх зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч, Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, жил бүрийн эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэлд тусган хэрэгжүүлэх;

4/Даланзадгад - Таван толгой - Зүүнбаян, Сайншанд- Баруун – Урт -Чойбалсан чиглэлд хийгдэх бүтээн байгуулалтын ажлыг 2010 онд багтаан эхлүүлэх;

5/энэ тогтоолын 2 дахь заалтын 4 дэх дэд заалтад заасан чиглэлтэй уялдуулан хөндлөн болон баруун босоо чиглэлд тавих төмөр замын замнал /маршрут/-ыг нарийвчлан тодорхойлж Улсын Их Хуралд танилцуулах;

6/Монгол-Оросын хамтарсан "Улаанбаатар төмөр зам" хувь

нийлүүлсэн нийгэмлэгийн тээврийн хүчин чадал, техник, технологийн түвшинг өмч хамтран эзэмшиж байгаа талын болон бусад улсын эдийн засгийн дэмжлэг, туслалцааг авах замаар хөгжлийн шинэ шатанд гаргах.

3.Энэ тогтоолын хэрэгжилтэд байнгын хяналт тавьж ажиллахыг Эдийн засгийн байнгын хороо /Ц.Баярсайхан/-нд үүрэг болгосугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Д.ДЭМБЭРЭЛ

**Монгол Улсын Их Хурлын 2010 оны
32 дугаар тогтоолын хавсралт**

**Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар
баримтлах бодлого**

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

1.1.Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлогын зорилго

1.1.1.Төрөөс төмөр замын тээврийн талаар баримтлах бодлого /цаашид "Бодлого" гэх/-ын зорилго нь төмөр замын тээх, нэвтрүүлэх чадварыг нэмэгдүүлэх, ирээдүйд өсөн нэмэгдэх тээвэрлэлтийн эрэлт хэрэгцээг үр дүнтэй, найдвартай хангахад чиглэсэн үр ашигтай үндэсний төмөр замын дотоодын нэгдсэн сүлжээг өргөжүүлж, улмаар улс орны дамжин өнгөрүүлэх чадавхийг дээшлүүлэн, салбарын эрх зүйн орчин, бүтэц, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох, ашигт малтмалын томоохон ордуудыг ашиглах, тэдгээрийн бүтээгдэхүүнийг экспортлох болон боловсруулан экспортолж улсын эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийг хурдасгах, ирээдүйн тогтвортой хөгжлийг хангахад оршино.

1.2.Бодлогын хүрээнд шийдвэрлэх зорилт

1.2.1.Бодлогын хүрээнд дараахь зорилтыг шийдвэрлэнэ:

1.2.1.1.төмөр замын сүлжээ, суурь бүтцийг өргөжүүлэх чиглэлийг улсын эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийн чиг хандлага, улсын батлан хамгаалах болон аюулгүй байдлыг хангах, нийтийн эрх ашиг, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалахтай уялдуулан тогтоох;

1.2.1.2.ОХУ, БНХАУ-ын төмөр замын тээврийн сүлжээг ашиглан гуравдагч зах зээлд хүрэх худалдаа, тээврийг хөнгөвчилсөн шинэ замнал /маршрут/-ыг бий болгон далайн боомтуудад гарцтай болох;

1.2.1.3.төмөр замын нэвтрүүлэх чадварыг дээшлүүлж, уул уурхайн бүтээгдэхүүн, дамжин өнгөрүүлэх ачаа тээвэр болон экспорт, импортын ачаа эргэлтийг үр дүнтэй хангах тээвэрлэлтийн оновчтой зохион

байгуулалт бүхий төмөр замын дотоодын нэгдсэн сүлжээтэй болох;

1.2.1.4.ашигт малтмалын томоохон ордуудтай төмөр замаар холбогдсон аж үйлдвэрийн цогцолбор байгуулах, ашигт малтмалыг боловсруулж нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, эдийн засгийн эргэлтийг хангах, экспортыг дэмжих замаар дотоодын нийт бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх;

1.2.1.5.төмөр замын салбарт бүтцийн шинэчлэлт хийж, төмөр замын тээврийн салбарын менежментийг боловсронгуй болгох;

1.2.1.6.Монгол Улсын нутаг дэвсгэрээр дамжин өнгөрүүлэх боломжийг ашиглан төмөр замын сүлжээг өргөжүүлэх чиглэлийг тогтоосны үндсэн дээр Ази-Европыг холбосон өрсөлдөх чадвартай дамжин өнгөрүүлэх тээврийн шяно замнал /маршрут/ бий болгох;

1.2.1.7.ажлын байр бий болгох, нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг дэмжих, худалдан авагч улсуудтай олон талт хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх.

Хоёр.Төмөр замын тээвэр, ашигт малтмалын орд

2.1.Төмөр замын суурь бүтцийг өргөжүүлэх, шинээр барих чиглэл болон уул уурхайн бүтээгдэхүүнийг боловсруулж экспортод гаргах асуудлуудыг харилцан уялдаатай шийдвэрлэнэ.

2.2.Стратегийн ордуудын бүтээгдэхүүний тээвэрлэлт

2.2.1.төмөр замын дэд бүтцийн шинээр барих чиглэлийг тогтоохдоо стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын орд боловсруулах үйлдвэрийн ачаа тээвэрлэлтийн эрэлт хэрэгцээг хангах, ашигт малтмалыг эрэлт ихтэй зах зээлд хүргэх, нэг зах зээлээс хамааралгүй байх нөхцөлийг хангахыг зорих;

2.2.2.стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын ордуудын төмөр замын суурь бүтцийг барихдаа Монгол Улсад хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа холбогдох хууль тогтоомжид заасан зарчим, шаардлагад нийцүүлсэн байх;

2.2.3.стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын ордуудаас олборлосон, боловсруулсан бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэх төмөр замын суурь бүтцийг улсын эдийн засаг, нийгэмд онцгой ач холбогдолтой суурь бүтэц гэж үзэх;

2.2.4.ашигт малтмалын гаралтай түүхий эд, түүнээс боловсруулан гаргах бүтээгдэхүүнийг голлон худалдан авагч нь ОХУ, БНХАУ, Ази, Номхон далайн орнууд болон Европын холбоо байх.

2.3."Сайншанд" аж үйлдвэрийн цогцолбор

2.3.1.Ашигт малтмалын гаралтай түүхий эдийг боловсруулах зорилгоор Дорноговь аймгийн Сайншанд суманд “Сайншанд” аж үйлдвэрийн цогцолбор байгуулна.

2.3.2.“Сайншанд” аж үйлдвэрийн цогцолбор нь ашигт малтмалын ордуудыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах, ашигт малтмалын гаралтай түүхий эдийг боловсруулах замаар нэмүү өртөг шингэсэн, олон улсын зах зээлд өрсөлдөх чадвартай бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэж, дотоодын нийт бүтээгдэхүүнийг өсгөн Монгол Улсын эрчимтэй хөгжлийг хангана.

2.4.“Сайншанд” аж үйлдвэрийн цогцолборын хүрээнд дараах зорилтыг шийдвэрлэнэ:

2.4.1.уул уурхайн гаралтай бүтээгдэхүүнийг гүн боловсруулж, нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, барилгын материалын, коксын, ган, зэс хайлуулах болон нүүрснээс шингэн түлш гаргах үйлдвэрүүд, дулааны цахилгаан станц бүхий аж үйлдвэрийн цогцолбор байгуулах;

2.4.2.макро эдийн засгийн хэтийн зорилгууд хэрэгжиж, дотоодын нийт бүтээгдэхүүн өсч, үйлдвэрлэл үлэмж нэмэгдэх;

2.4.3.төмөр зам, авто зам, нисэх онгоцны буудал бүхий тээврийн томоохон зангилаа үүсэх;

2.4.4.хүн амын төвлөрөл үүсч нийгэм, соёлын томоохон төв бий болох.

Гурав. Төмөр замын дотоодын нэгдсэн сүлжээ

3.1.Төмөр замын сүлжээг өргөжүүлэхэд баримтлах хүчин зүйл

3.1.1.эдийн засгийн аюулгүй байдлын шаардлага: төмөр замын дотоодын нэгдсэн сүлжээ нь бодлогын хэрэгжилт, удирдлага, зохицуулалтын хувьд хараат бус байж, төмөр замын тээврийн өндөр үр ашигтай, алдагдалгүй нэгдсэн системийг бий болгон, эдийн засаг, дотоодын үйлдвэрлэгчдийг түүхий эдийн зах зээлийн үнийн хэлбэлзлээс хамгаалж, бие даан хөгжих үндэсний эрх ашгийг хангасан байх;

3.1.2.ашигт малтмалын ордуудын байршил, ачаа урсгалын чиглэл: төмөр замын дотоодын нэгдсэн сүлжээ нь үндэсний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэн, ашигт малтмалын түүхий эд, нэмүү өртөг шингээн боловсруулсан бүтээгдэхүүний экспортыг дэмжиж, олон улсын зах зээлд өрсөлдөх чадварыг хангахад үйлчлэх;

3.1.3.хүн амын суурьшилтын тогтолцоо, хот суурины байршил, ирээдүйн хөгжлийн төлөв, хот төлөвлөлт, авто зам, эрчим хүч, холбоожуулалтын нэгдсэн систем зэрэг дэд бүтцийн онцлог, байгаль

орчныг хамгаалах нийтлэг зарчим: төмөр замын дотоодын нэгдсэн сүлжээ нь дэд бүтцийн бусад байгууламж болон дагалдах хот суурин, жижиг, дунд үйлдвэрийн хөгжлийг дэмжиж, ан амьтны шилжилт хөдөлгөөнийг харгалзахын хамт цөлжилт, агаар, ус, хөрсний бохирдлоос сэргийлэх;

3.1.4.Евро-Азийн бүс нутаг дахь өрсөлдөх чадвар: төмөр замын дотоодын нэгдсэн сүлжээ нь олон улсын тээвэрлэлтэд идэвхтэй оролцогч болохын хувьд төмөр замын шугамын тээх, нэвтрүүлэх чадварыг дээшлүүлэн, суурь бүтцийг олон тээвэрлэгчид нээлттэй болгож, өрсөлдөөнийг шударгаар зохицуулах тарифын бодлогыг баримтлан, уул уурхайн бүтээгдэхүүн, дамжин өнгөрөх ачааг тээвэрлэлтийн оновчтой зохион байгуулалт, хямд өртгөөр тээвэрлэн зах зээлд хүргэж байх;

3.1.5.бүс нутгийн хөгжлийн хандлага: төмөр замын дотоодын нэгдсэн сүлжээ нь төмөр замыг хөрш болон Ази, Номхон далайн бүс нутгийн улс орнуудын үсрэнгүй хөгжиж байгаа дэд бүтэцтэй харилцан уялдаатай хөгжүүлж, уул уурхай, тээвэр, худалдаа, аялал жуулчлалын чиглэлээр хамтран ажиллах боломжийг хангах;

3.1.6.техник, технологийн шинэчлэл: эдийн засгийн үр ашгийг нэмэгдүүлж олон улсын стандарт, дэвшилтэт техник, технологи, үүний дотор хүнд жинтэй галт тэрэг, хөдөлгөөний удирдлагын цахим систем зэргийг нэвтрүүлж, тээвэрлэлтийн үйлчилгээг найдвартай болгох.

3.2.Шинээр барих төмөр замын суурь бүтцийн чиглэл, барих үе шат, тэдгээрийн урт

3.2.1.Монгол Улсад ойролцоогоор 5683.5 км төмөр замын суурь бүтцийг дараахь үе шаттайгаар шинээр барина. Үе шат бүрийн эхлэх хугацааг эдийн засаг, нийгмийн хөгжил, хөрөнгө, санхүүгийн эх үүсвэртэй уялдуулан Засгийн газар тухай бүр шийдвэрлэнэ.

3.2.2. Эхний үе шатанд барьж эхлэх (нийт 1100 орчим км):

3.2.2.1. Даланзадгад-Таван толгой – Цагаан суварга – Зүүнбаян - 400 км;

3.2.2.2. Сайншанд – Баруун - Урт - 350 км;

3.2.2.3. Баруун -Урт – Хөөт - 140 км;

3.2.2.4. Хөөт – Чойбалсан - 150 км.

3.2.3. энэ Бодлогын 3.2.2-т заасан чиглэлд төмөр замын суурь бүтэц барьснаар улсын эдийн засаг, нийгэмд үзүүлэх ач холбогдол:

3.2.3.1.Таван толгойн нүүрсний бүлэг орд, Цагаан суваргын зэсийн орд, Адуунулуун, Чандгана, Талбулаг, Хөөт зэрэг нүүрс болон зэс, вольфрам, цайр, жоншны зэрэг ашигт малтмалын томоохон ордууд ашиглалтад орсноор экспортод гаргах бүтээгдэхүүний хэмжээ жилд дунджаар 50 орчим сая тонн болохоор байгаа нь төмөр замаар тээвэрлэж байгаа одоогийн нийт ачааны хэмжээнээс 3,5 дахин нэмэгдэх;

3.2.3.2.Өмнөговь, Дорноговь, Хэнтий, Сүхбаатар, Дорнод зэрэг аймгийн дэд бүтэц хөгжиж, дэд бүтцийг дагасан хот, суурин газар бий болох, жижиг, дунд үйлдвэрлэл эрхлэх боломж бүрдэн ажлын байр шинээр нэмэгдэж, хүн амын амьжиргааны түвшин дээшилж, амьдрах орчин, нөхцөл сайжирснаар төв рүү чиглэсэн хүн амын нүүдэл саарах;

3.2.3.3.далайд гарцгүй манай улсын гадаад худалдаа, хамтын ажиллагаа өргөжиж, уул уурхайн бүтээгдэхүүнийг ОХУ-д болон гуравдагч орнуудад ОХУ-ын Алс Дорнодын боомтыг ашиглан экспортлох боломж бүрдэх;

3.2.3.4. зүүн болон говийн бүсүүд төмөр замаар холбогдож, хот, суурин газрууд бий болох.

3.2.4 Хоёр дахь үе шатанд барьж эхлэх (нийт 900 орчим км):

3.2.4.1.Нарийнсухайт – Шивээхүрэн - 45.5 км;

3.2.4.2.Ухаа худаг – Гашуунсухайт - 267 км;

3.2.4.3.Хөөт – Тамсагбулаг – Нөмрөг - 380 км;

3.2.4.4.Хөөт – Бичигт - 200 км.

3.2.5.энэ Бодлогын 3.2.4-т заасан чиглэлд төмөр замын суурь бүтэц барьснаар улсын эдийн засаг, нийгэмд үзүүлэх ач холбогдол:

3.2.5.1.Өмнөговь аймагт дэд бүтэц хөгжиж, томоохон үйлдвэр бий болох таатай нөхцөл бүрдэн, хүн ам суурьшсан газар үүсч, жижиг, дунд үйлдвэрлэл хөгжин ажлын байр шинээр нэмэгдэж хүн амын амьжиргааны түвшин, амьдрах орчин сайжрах;

3.2.5.2.төмөр замын хилийн боомт шинээр нээгдэх;

3.2.5.3.Монгол Улс, БНХАУ-ын төмөр замын салбарын хамтын ажиллагаа эрчимжих;

3.2.5.4.Сүхбаатар-Замын-Үүд чиглэлийн гол шугамын тээх, нэвтрүүлэх чадварыг дээшлүүлэх боломж бүрдэх.

3.2.6. Гурав дахь үе шатанд барьж эхлэх (нийт 3600 орчим км):

3.2.6.1.баруун чиглэлийн төмөр замыг ирээдүйд ашиглах ордууд болон байгалийн тогтцыг нь бүс нутгийн хөгжлийн бодлого, хүн амын суурьшилттай уялдуулан авч үзэж нэн даруй төлөвлөх;

3.2.6.2.ирээдүйд баригдах энэ Бодлогын 3.2.2, 3.2.4-т заасан чиглэлээс бусад болон Цагааннуур зэрэг боомтоор дамжсан төмөр замын хөндлөн чиглэл, баруун босоо тэнхлэг нь ашигт малтмалын ордын байршил, хүн амын үйлчилгээний хамрагдах хүрээ, суурин газар, томоохон хотуудын үүсэл, хөгжлийн шаардлагыг анхаарахын хамт улс орны дамжин өнгөрүүлэх чадавхийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн байх;

3.2.6.3.Таван толгой - Гашуунсухайт, Нарийнсухайт - Шивээхүрэн чиглэлээр экспортод гаргах ачааны хэмжээ, тухайн чиглэлд төмөр зам тавих хугацаа, шаардлага, Таван толгой, Оюу толгойн бүтээн

байгуулалтад шаардагдах техник, тоног төхөөрөмж, бараа, материалын нийлүүлэлт зэргийг нарийвчлан судалж авто зам барих асуудлыг шийдвэрлэх;

3.2.6.4. Улаанбаатар-Хархорин чиглэлд төмөр зам барих.

3.3. "Улаанбаатар төмөр зам" хувь нийлүүлсэн нийгэмлэгийн шинэчлэл

3.3.1. Монгол-Оросын хамтарсан "Улаанбаатар төмөр зам" хувь нийлүүлсэн нийгэмлэг /цаашид "Нийгэмлэг" гэх/-ийг шинэчлэх хүрээнд дараахь ажил хийгдэнэ:

3.3.1.1. Нийгэмлэгийг үүсгэн байгуулсан эрх зүйн баримт бичгийг зах зээлийн өнөөгийн нөхцөлд нийцүүлэн шинэчлэх;

3.3.1.2. Хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж, техникийн шинэчлэл хийх замаар түүний нэвтрүүлэх хүчин чадлыг сайжруулж, менежментийн орчин үеийн аргуудыг бий болгох.

3.3.2. Нийгэмлэгийн үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох талаар дараахь арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:

3.3.2.1. Нийгэмлэгийн эзэмшил газрын үнэлгээ, ашиглах хугацааг шинэчлэх;

3.3.2.2. Нийгэмлэгийн хөрөнгийг дахин үнэлэх;

3.3.2.3. Монголын талын хөрөнгийн эзлэх хувийг нэмэгдүүлэх;

3.3.2.4. Нийгэмлэгийн үйл ажиллагааг Монгол Улсын хууль тогтоомжид бүрэн нийцүүлэх;

3.3.2.5. Нийгэмлэгийг Компанийн тухай хуулийн дагуу хувьцаат компани болгон өөрчлөн зохион байгуулах.

3.3.3. Нийгэмлэгийн тээврийн хүчин чадал, техник, технологийн түвшинг өмч хамтран эзэмшиж байгаа талын болон бусад улсын эдийн засгийн дэмжлэг, туслалцааг авах замаар хөгжлийн шинэ шатанд гаргана.

Дөрөв. Төмөр замын шугамын цариг

4.1. Царигийн сонголт

4.1.1. Царигийн сонголт нь Монгол Улсад хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа холбогдох хууль тогтоомжид нийцсэн байна.

4.1.2. Үндэсний эдийн засгийн аюулгүй байдал, аж ахуйн бүх хэвшлийн болон хүн амын нийгмийн хөгжлийг хангах үүднээс Монгол Улсад шинээр барих төмөр зам нь одоо ашиглагдаж байгаа төмөр замын шугамтай шууд холбогдох буюу огтолцох нөхцөлд түүний царигийн өргөн

нь 1520 мм байна. Бүтээгдэхүүн нь экспортод шууд тээвэрлэгдэх ашигт малтмалын ордод боловсруулах үйлдвэрээс хилийн боомт хүрэх чиглэлийн ачаа тээвэрлэлтийн зориулалттай төмөр замын шугамын царигийн өргөнийг Засгийн газар Улсын Их Хуралд танилцуулж шийдвэрлүүлнэ.

4.2. 1520 мм-ийн царигтай төмөр замын шугам барьснаар дараахь ач холбогдолтой байна:

4.2.1.уул уурхайн гаралтай бүтээгдэхүүнийг нэг зах зээлээс хараат бусаар олон улсад нийлүүлэх боломж сайжрах;

4.2.2.экспорт, импорт, дамжин өнгөрүүлэх ачааны урсгалыг ОХУ, түүгээр дамжуулан гуравдагч орон, бүс нутгийн зах зээлд нийлүүлэх тээвэрлэлтийн замнал /маршрут/ нэмэгдэх;

4.2.3.төмөр замын одоогийн шугамын ачаа тээвэрлэлтийн хэмжээг нэмэгдүүлэх;

4.2.4."Сайншанд" аж үйлдвэрийн цогцолборыг хөгжүүлэх тээврийн дэд бүтцийн үндэс тавигдах.

Тав.Төмөр замын тээврийн салбарын эрх зүйн зохицуулалт

5.1.Бодлогод заасан зорилгыг хэрэгжүүлж, бодит үр дүнд хүрэхийн тулд түүнийг хэрэгжүүлэх эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.

5.2.Энэ Бодлогын 5.1-д заасан зорилгоор төмөр замын салбарт дагаж мөрдөж байгаа хууль тогтоомжид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, шинэчлэн найруулах, тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааны харилцааг хуульчлах замаар төмөр замын тээврийн салбарын эрх зүйн орчныг сайжруулна.

5.3.Суурь бүтэц эзэмшигч, тээвэрлэгч нь тусдаа хуулийн этгээд байж болох бөгөөд өмчийн олон төрөл, хэлбэрийн тээвэрлэгч бий болох орчин, нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

Зургаа. Бодлогын хэрэгжилт, санхүүжилтийн эх үүсвэр

6.1.Бодлогыг хэрэгжүүлэх удирдлага, зохион байгуулалт

6.1.1.Бодлогыг хэрэгжүүлэх ажлыг төмөр замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага бодлого, зохицуулалтаар хангана.

6.2.Санхүүжилтийн эх үүсвэр

6.2.1.Төмөр замын хөрөнгө оруулалтыг дараахь эх үүсвэрээс санхүүжүүлнэ:

6.2.1.1. улсын болон орон нутгийн төсөв;

6.2.1.2. дотоод, гадаадын хөрөнгө оруулалт, зээл,

тусламж;

6.2.1.3. Улсын Их Хурлаас хуульчлан баталсан бусад эх

үүсвэр;

6.2.1.4. хувийн хөрөнгө оруулалт.

6.3. Төмөр замын суурь бүтцийн өмчлөл

6.3.1. Улсын эдийн засаг, нийгэмд онцгой ач холбогдолтой төмөр замын суурь бүтцийг төр өмчилнө.

6.4. Төр болон хувийн хэвшлийн түншлэл

6.4.1. Монгол Улсад хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа холбогдох хуулийн дагуу төмөр замын суурь бүтцийг хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар шинээр барьж байгуулах бөгөөд улсын эдийн засаг, нийгэмд онцгой ач холбогдолтой төмөр замын суурь бүтцийг ашиглалтын тодорхой хугацааны дараа төрийн өмчид шилжүүлнэ.

Долоо. Бодлогын хэрэгжилтийн үр дүн

7.1. Бодлогыг хэрэгжүүлснээр дараахь үр дүнд хүрнэ:

7.1.1. төмөр замын дэд бүтцийн хөгжилтэй уялдан хөрш орнуудтай эдийн засгийн тэнцвэртэй харилцааг хөгжүүлэх;

7.1.2. стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын ордууд эдийн засгийн эргэлтэд орж, ашигт малтмалын гаралтай түүхий эдийг боловсруулах "Сайншанд" аж үйлдвэрийн цогцолбор байгуулагдаж, дотоодын нийт бүтээгдэхүүн өсч, улмаар Монгол Улс эрчимтэй хөгжих нөхцөлийг хангахад чухал үүрэг гүйцэтгэх;

7.1.3. ашигт малтмалын ордууд, аж үйлдвэрийн цогцолбор болон хот суурин газруудыг холбосон дотоодын төмөр замын нэгдсэн сүлжээ бүрдэх;

7.1.4. хөрш орнуудын нутаг дэвсгэрээр дамжин далайд гарах төмөр замын шинэ гарц нэмэгдэн, эрэлт ихтэй гуравдагч орны зах зээлд ашигт малтмал шууд нийлүүлэх боломжтой далайн боомтуудад гарцтай болох;

7.1.5. уул уурхайн бүтээгдэхүүнийг боловсруулах үйлдвэрийн тээвэрлэлтийн хэрэгцээ, экспорт, импортын ачаа эргэлтийг хангах нөхцөл бүрдэх;

7.1.6. Нийгэмлэгийг шинэчилж, ОХУ, БНХАУ-ын төмөр замтай холбосон төмөр замын шинэ замнал/маршрут/нэмэгдэж, экспорт, импортын ачаа эргэлтийн хэмжээ үлэмж өсч, Монгол Улсын нутаг дэвсгэрээр дамжин өнгөрүүлэх тээвэр нэмэгдэх.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 04 дүгээр
сарын 28-ны өдөр

Дугаар 102

Улаанбаатар
хот

**Боомтуудын ерөнхий төлөвлөгөө, концессын
зүйлийн жагсаалт батлах тухай**

Хот байгуулалтын тухай хуулийн 6.1.6, Концессын тухай хуулийн 10.1-д заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Монгол Улсын Засгийн газрын хүсэлтээр Азийн хөгжлийн банкнаас боловсруулсан "Хилийн боомтуудын төлөвлөлтийн загвар"-ыг үндэслэн хийсэн "Хилийн боомтын үлгэрчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө"-г 1 дүгээр хавсралтад заасан бүрэлдэхүүнтэйгээр баталсугай.

2. "Хилийн боомтын үлгэрчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөний" ний дагуу "Ташуунсухайт", "Шивээхүрэн", "Бургастай", "Булган" боомтуудад хийж гүйцэтгэх ажлын концессын зүйлийн жагсаалтыг 2 дугаар хавсралт ёсоор баталсугай.

3. Энэ тогтоолын 2 дугаар хавсралтаар баталсан концессын зүйлийн жагсаалтад заасан ажил, үйлчилгээг хэрэгжүүлэх талаар төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд аж ахуйн нэгжүүдтэй холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу гэрээ байгуулан ажиллахыг Төрийн өмчийн хороо /Д.Сугар/-нд зөвшөөрсүгэй.

4. "Ташуунсухайт", "Шивээхүрэн" боомтуудыг 24 цагийн ажиллагаатай, хилийн олон улсын боомт болгох, "Бургастай", "Булган" боомтуудыг хуваарийн бус үеэр байнгын ажиллагаанд шилжүүлэхтэй холбогдуулан гааль, хил хамгаалах байгууллага, хилийн мэргэжлийн хяналт, гадаадын иргэн, харьяатын асуудал хариуцсан байгууллагын орон тооны дээд хязгаарыг 3 дугаар хавсралт ёсоор баталсугай.

5. "Булган" боомтыг 2010 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрөөс эхлэн байнгын ажиллагаатай болгож, "Бургастай" боомтыг 2010 оны 6 дугаар сарын 1-ний өдрөөс эхлэн хуваарийн бус үеэр нээн ажиллуулан, 2011 оноос байнгын үйл ажиллагаанд шилжүүлэх талаар БНХАУ-тай хэлэлцээ хийхийг Гадаад харилцааны сайд Г.Занданшатарт даалгасугай.

6. Экспортод гаргаж байгаа нүүрсийг чанараар нь ангилан ялгах, тээвэрлэх үйл ажиллагаанд орчин үеийн технологи нэвтрүүлэх, байгаль орчинд сөрөг нөлөөгүй зохион байгуулах ажлыг төр, хувийн

хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд аж ахуйн нэгжүүдтэй хамтарч ажиллахыг Эрдэс баялаг, эрчим хүчний сайд Д.Зоригт, Зам, тээвэр, барилга, хот байгуулалтын сайд Х.Баттулга, Засгийн газрын бүрэн эрхт төлөөлөгч Д.Батбаатар нарт үүрэг болгосугай.

7. Энэ тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга Ч.Хүрэлбаатар даалгасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАТБОЛД

**МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА**

Ч.ХҮРЭЛБААТАР

**Засгийн газрын 2010 оны 102 дугаар
тогтоолын 1 дүгээр хавсралт**

**"МОНГОЛ УЛСЫН ХИЛИЙН БООМТЫН ҮЛГЭРЧИЛСЭН
ЕРӨНХИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ"-НИЙ БҮРЭЛДЭХҮҮН**

1. Тайлбар бичиг.
2. Хилийн боомтуудын байршил, одоогийн байдал.
3. Хилийн боомтын төлөвлөлтийн үндсэн зарчим.
4. Хилийн боомтын төлөвлөлтийн бүсчлэл.
5. Хилийн боомтын ерөнхий төлөвлөгөө.
6. Шалган нэвтрүүлэх цогцолбор.
7. Суурьшлын бүсийн хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө.
8. Бараа эргэлтийн бүсийн хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө.
9. Худалдаа, үйлчилгээний бүсийн ерөнхий төлөвлөгөө.
10. Нүүрс, хүдэр болон бусад материалыг сэлгэн ачих хэсгийн ерөнхий төлөвлөгөө.
11. Төв гудамжны замын хөндлөн огтлол.
12. Авто болон төмөр замын төлөвлөлтийн тойм.
13. Ногоон байгууламжийн төлөвлөлт.
14. Ерөнхий төлөвлөгөөний харагдах байдал.
15. Шалган нэвтрүүлэх бүсийн харагдах байдал.

Засгийн газрын 2010 оны 102 дугаар
тогтоолын 2 дугаар хавсралт

**МОНГОЛ УЛСЫН ХИЛИЙН ЗАРИМ БООМТУУДЫГ
ХӨГЖҮҮЛЭХЭД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ КОНЦЕССЫН
ЗҮЙЛИЙН ЖАГСААЛТ**

1. "Гашуунсухайт" боомтын барилга байгууламж, инженерийн дэд бүтэц, тоног төхөөрөмж.
2. "Шивээхүрэн" боомтын барилга байгууламж, инженерийн дэд бүтэц, тоног төхөөрөмж.
3. "Бургастай" боомтын барилга байгууламж, инженерийн дэд бүтэц, тоног төхөөрөмж.
4. "Булган" боомтын барилга байгууламж, инженерийн дэд бүтэц, тоног төхөөрөмж.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 5 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Дугаар 106

Улаанбаатар
хот

Хэлэлцээр батлах тухай

Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

2010 оны 1 дүгээр сарын 13-ны өдөр Улаанбаатар хотноо гарын үсэг зурсан Таалийн асуудлаар хамтран ажиллах, харилцан туслалх тухай Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Унгар Улсын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хэлэлцээр"-ийг баталсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАТБОЛД

САНГИЙН САЙД

С.БАЯРЦОГТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2010 оны 5 дугаар
сарын 5-ны өдөр

Дугаар 108

Улаанбаатар
хот

Нэмэгдлийн хэмжээг батлах тухай

Төрийн албаны тухай хуулийн 28.2.4, 28.9-д заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Эмнэлгийн мэргэжилтэнд олгох мэргэшлийн зэргийн нэмэгдлийн доод хэмжээг хавсралт ёсоор баталсугай.

2. Мэргэшлийн зэргийн нэмэгдлийг 2010 онд төсвийн багцаасаа олгохыг Эрүүл мэндийн сайд С.Ламбаад, 2011 оноос эхлэн жил бүрийн улсын төсөвт тусган олгож байхыг Сангийн сайд С.Баярцогт, Эрүүл мэндийн сайд С.Ламбаа нарт даалгасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

С.БАТБОЛД

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЙД

С.ЛАМБАА

Засгийн газрын 2010 оны 108 дугаар
тогтоолын хавсралт

ЭМНЭЛГИЙН МЭРГЭЖИЛТЭНД ОЛГОХ МЭРГЭШЛИЙН ЗЭРГИЙН НЭМЭГДЛИЙН ДООД ХЭМЖЭЭ

□	Мэргэшлийн зэрэг	Үндсэн цалингаас тооцох нэмэгдлийн хувь
1	Ахлах	10
2	Тэргүүлэх	15
3	Зөвлөх	20

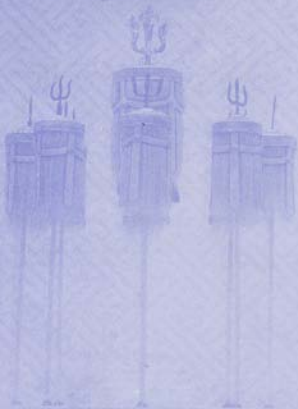
Хаяг:

"Төрийн мэдээлэл" эмхтгэлийн редакци,
Улаанбаатар-12, Төрийн ордон 124 тоот
И-мэйл: turian_medeel@parliament.mn

Утас: 262420, 329612

Хэвлэлийн хуудас 1.75

Индекс: 14003

Улсын Их Хурлын Тамгын газрын хэвлэх хэсэгт хэвлэв.
Утас 329487